

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

15 päivänä maaliskuuta 1994

Lausunto n:o 3

Lakivaliokunnalle

Lakivaliokunta on kirjeellään 11 päivältä helmikuuta 1994 pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 143/1993 vp verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Arja Manner oikeusministeriöstä, vero-oikeuden sihteeri Markku Lumme ja vero-oikeuden sihteeri Mirja Uimi liikevaihtovero-oikeudesta, professori Mikael Hidén, professori Olli Mäenpää ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esitys sisältää säännökset välillisen verotuksen muutoksenhakujärjestelmän ja veroasioiden valituslupajärjestelmän uudistamisesta. Esityksen mukaan liikevaihtovero-oikeus lakkautetaan. Lakkauttamiseen liittyen perustuslakivaliokunnan lausunto on pyydetty siitä, että vero-oikeuden sihteeriä ja ylitarkastajaa ei voida siirtää sellaiseen virkaan, johon liittyy tuomarin virassapysymysoikeus.

Esityksessä ehdotetut lait yhtä lukuun ottamatta ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Valiokunnan kannanotot

Liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain 4 ja 6 §:n mukaan ylitarkastaja ja vero-oikeuden sihteeri toimivat liikevaihtovero-oikeuden jäseninä ja heillä on hallitusmuodossa tuomareille säädetty virassapysymisoikeus. Hallitusmuodon 91 §:n 1 momentissa säädetään muun muassa, että tuo-

maria ei saa siirtää ilman omaa suostumustaan toiseen virkaan, paitsi milloin siirto aiheutuu tuomioistuinlaitoksen uudelleen järjestämisestä.

Esityksessä ehdotettu liikevaihtovero-oikeuden lakkauttaminen merkitsee valiokunnan käsityksen mukaan sellaista tuomioistuinlaitoksen uudelleen järjestämistä kuin kyseisessä hallitusmuodon kohdassa tarkoitetaan. Tämän perustuslainkohdan avulla on tahdottu turvata tuomarin virassapysymysoikeus hallitusvallan taholta tulevia tuomarin erottamattomuuteen kohdistuvia kiertämisyrityksiä vastaan. Perustuslain tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että tuomarilla olisi tuomioistuinlaitoksen uudelleenjärjestämistilanteissa aina oikeus säilyä sellaisessa virassa, johon liittyy tuomarin viralle ominainen virassapysymisoikeus. Estettä näin ollen ei ole kumota tavallisella lailla liikevaihtovero-oikeudesta annettua lakia.

Liikevaihtovero-oikeuden lakkauttamiseen liittyvät tuomareiden siirrot voidaan toteuttaa, kuten esityksen perusteluista ilmenee, valtion virkamieslain 70 §:n 1 momentin ja 33 §:n 3 momentin mukaisesti. Valiokunnan käsityksen mukaan tulisi kuitenkin vielä harkita sitä, että lailla säädettäisiin, mitkä liikevaihtovero-oikeuden tuomarit siirretään toiseen tuomarin virkaan. — Arvioitaessa virkojen sopivuutta siirrettäville tuomareille tulevat valiokunnan mielestä ensi sijassa kysymykseen tuomarin virat, seuraavaksi muut virat oikeuslaitoksen piirissä ja viimeiseksi muunlaiset virat.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö sekä jäsenet Kaarilahti, Koskinen, Laine, M. Laukka-

nen, J. Leppänen, Moilanen, Näsi, Varpasuo, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki ja Väistö.
